

GeneXpert MTB/RIF PGR TYRIMO

ĖMINIŲ RINKIMO IR PERDAVIMO LABORATORIJAI TAISYKLĖS

Paruošė gyd. Edita Pimkina

Ėminiai	Ėminių paėmimo ir rinkimo taisyklės
Skrepliai	Surenkami iš ryto, tiriamajam nevalgius ir gerai išskalavus burną steriliu ar virintu vandeniu. Ligonis turi giliai įkvėpęs iškosėti, į sterilų vienkartinį 50 ml Falcon tipo mėgintuvėlį, 3-5 ml skreplių.
Aspiratas iš bronchų, trachėjos, bronchoalveolinio lavažo skystis	Imami į sterilų vienkartinį indą ar mėgintuvėlį. Paimti rekomenduotina ne mažiau 5 ml. Bandinį pristatyti į laboratoriją per 2 valandas. Maksimali laikymo trukmė – 24 val. 2-8°C temperatūroje.
Seroziniai skysčiai iš pilvo, perikardo, pleuros, sąnario ertmės	Renkami aseptiškai aspiracijos būdu arba operacijos metu į sterilų vienkartinį indą ar mėgintuvėlį. Paimti rekomenduotina ne mažiau 3 ml. Laikyti ne ilgiau kaip 15 min. kambario temperatūroje. Maksimali laikymo trukmė – 24 val. 2-8°C temperatūroje.
Smegenų skystis (likvoras)	2,5-3 ml smegenų skysčio renkama aseptiškai į sterilų vienkartinį mėgintuvėlį. Laikyti ne ilgiau kaip 15 min. kambario temperatūroje. Neatšaldyti. Kuo greičiau pristatyti į laboratoriją.
Skrandžio išplovos	Imamos anksti ryte, kol ligonis lovoje, nevalgęs. Į skrandį įkišti nazogastralinį vamzdelį per nosį ar burną. Atlikti lavažą su 25,5 ml vėsaus steriliaus distiliuoto vandens. Išsiurbti turinį į sterilų vienkartinį indą ar mėgintuvėlį. Ėminį reikia paimti greitai, nes skrandžio turinyje mikobakterijos greitai žūva. Bandinį kuo greičiau pristatyti į laboratoriją. Laikyti ne ilgiau kaip 15 min. kambario temperatūroje. Maksimali laikymo trukmė – 24 val. 2-8°C temperatūroje.
Šlapimas	Renkama rytinio šlapimo laisvos srovės vidurinė porcija. Nerekomenduojama šlapimo imti kateteriu. Jei imama iš nuolatinio kateterio, būtina tai pažymėti siuntimo lape. Ryte iki paimant šlapimą ligonis neturi gerti skysčių. Šlapimą pristatyti į laboratoriją 5-10 ml steriliame užsukamame indelyje. Laikyti ne ilgiau kaip 30 min. kambario temperatūroje. Maksimali laikymo trukmė – 24 val. 2-8°C temperatūroje.
Kaulų čiulpai	1-2 ml kaulų čiulpų renkama į sterilų mėgintuvėlį laikantis aseptikos reikalavimų. Bandinį kuo greičiau pristatyti į laboratoriją. Maksimali laikymo trukmė – 8 val. 2-8°C temperatūroje.
Limfmazgio punktas	Renkama laikantis aseptikos reikalavimų. Stengtis paimti kuo daugiau medžiagos (pageidautina ne mažiau 3 ml). Bandinį kuo greičiau pristatyti į laboratoriją.
Pooperacinė, biopsinė medžiaga	Renkami į sterilų vienkartinį indą laikantis aseptikos reikalavimų. Stengtis paimti kiek galima daugiau medžiagos. Laikyti ne ilgiau kaip 15 min. kambario temperatūroje. Maksimali laikymo trukmė – 24 val. 2-8°C temperatūroje.
Išmatos	Po defekacijos į dezinfekuotą basoną ar kitą indą parenkama medžiaga su gleivėmis ar krauju, steriliu plastmasiniu šaukšteliu įdedama į išmatoms skirtą indelį. Ėminio imti 1 g (1 arbatinio šaukštelio tūrį), pristatyti į laboratoriją. Laikyti ne ilgiau kaip 1 val. kambario temperatūroje.
Žaizda	Odos paviršius dezinfekuojamas, nuo žaizdos paviršiaus pašalinami pūliai, apnašas, nekrozinės masės. Po to steriliu tamponu braukiama nuo centro į periferiją. Tamponas įdedamas į sterilų vienkartinį indą be transportinės terpės. Pastaba: geresni rezultatai gaunami imant biopstatą arba aspiratą. Ėminys steriliame inde gali būti laikomas ne ilgiau kaip 15 min., maksimali laikymo trukmė - 8 val. 2-8°C temperatūroje.

TYRIMŲ MEDŽIAGOS PRISTATYMO Į LABORATORIJĄ BENDROS TAISYKLĖS

1. Po tiriamosios medžiagos surinkimo ėminiai turi būti **nedelsiant** pristatomi į laboratoriją;
2. Jei greitas ėminių pristatymas į laboratoriją neįmanomas, jie turi būti laikomi šaldytuve (ilgiau nei 12 valandų - užšaldomi -20°C), kad išvengtume intensyvaus nepageidaujamos mikrofloros augimo. Maksimali laikymo trukmė - 24 val. +2-8° C temperatūroje.
3. Ėminiai pristatomi į laboratoriją taip, kad būtų apsaugoti nuo išorinių faktorių poveikio (aukštos temperatūros, tiesioginės saulės šviesos). Geriausiai tinka specialūs plastikiniai, nedūžtantys, nepralaidūs skysčiams transportiniai konteineriai. Šiltuoju metų laiku bandiniai turi būti gabenami specialiose šaltose transportavimo dėžėse.

BANDINIŲ IDENTIFIKAVIMAS

1. Siunčiant medžiagą dėl GeneXpert MTB/RIF PGR tyrimo, paskyrimo lape turi būti nurodyta:
 - tiriamojo vardas, pavardė, lytis, amžius ir gyvenamoji vieta;
 - bandinio rūšis, paėmimo data, laikas;
 - siuntėjas (gydytojas), skyrius (pageidautina ir skyriaus telefonas);
 - diagnozė ar tyrimo tikslas;
 - pažymėti kiti pageidaujami tyrimai (jei laboratorija atlieka), pvz.: RAB mikroskopija, pasėlis Bactec MGIT arba Levenšteino-Jenseno terpėje, jautrumo tyrimai;
2. Ant indo su bandiniu užrašomas tiriamojo vardas ir pavardė, skyrius.

BANDINIŲ PRIĖMIMAS

1. Planiniai bandiniai į laboratoriją priimami darbo dienomis 7-11 val.
2. Į laboratoriją nepriimami pažeisti ar sudužę konteineriai su tiriamąja medžiaga bei bandiniai, pristatyti be užpildytos paskyrimo formos;
3. Į laboratoriją nepriimami bandiniai, surinkti į fiksuojančią medžiagą (pvz., formaliną).